

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Infopäeva

„PDCA tsükli rakendamine toiduohutuse juhtimissüsteemis“

III päev

KONSPEKT

Erki Kippasto
17. juuni 2020

Protsesside toimivuse hindamine ja parendamine

Analüüs ja hindamine (ISO 22000 9.1.2, IFS 5.3)

Organisatsioon peab analüüsima ja hindama seire ja mõõtmise tulemusel saadud asjakohaseid andmeid ja teavet, et:

- kinnitada süsteemi üldise tulemuslikkuse vastavust organisatsiooni sisse seatud plaanitud toimingutele ja TOJS-i nõuetele;
- välja selgitada vajadus TOJS-i ajakohastamiseks või parendamiseks;
- välja selgitada trendid, mis osutavad potentsiaalselt ohtlike toodete või protsessi tõrgete suurenenud esinemisjuhtumitele;
- seada sisse auditeeritavate valdkondade staatust ja tähtsust puudutav teave siseauditi programmi plaanimiseks;
- tõendada, et korrektsioonid ja korrigeerivad tegevused on mõjusad.

Analüüsi ja seonduvate meetmete tulemused peavad olema säilitatud dokumenteeritud teabena. Tulemused peavad olema teatavaks tehtud tippjuhtkonnale ning kasutatud sisendina juhtkonnapoolsel ülevaatusel ja TOJS-i ajakohastamisel.

Toiduohutuse- ja kvaliteedieesmärgid (ISO 22000 6.2; BRC 1.1.3, IFS 1.1.4)

Tootmisüksuse kõrgem juhtkond kindlustab, et oleks seatud arusaadavad eesmärgid, et säilitada ja parandada toodete ohutust, seaduslikkust ja kvaliteeti. Eesmärgid peavad olema vastavuses toiduohutuse ja -kvaliteedi poliitika ja käesoleva Standardiga. Need eesmärgid peavad olema:

- dokumenteeritud ja võimaldama edukuse mõõtmist;
- asjakohastele töötajatele arusaadavalt teatavaks tehtud;
- kontrollitavad ja tulemused tuleb kõrgemale juhtkonnale vähemalt korra kvartalis teatavaks teha.

Juhtkonnapoolne ülevaatus (ISO 22000 9.3; BRC 1.1.4, IFS 1.4)

Planeeritud ajavahemike tagant, vähemalt kord aastas, tuleb korraldada kõrgema juhtkonna koosolek, et üle vaadata tootmisüksuse suutlikkus Standardi ja punkti 1.1.3 nõuete täitmisel. Ülevaatusel tuleb muuhulgas hinnata:

- juhtkonna eelnevaid ülevaatatetoiminguid ja ajalisi raame;
- siseauditite, teise ja kolmanda osapoole auditite tulemusi;
- mistahes eesmärgid, mida ei ole saavutatud, et mõista põhjuseid. Seda teavet kasutatakse tulevaste eesmärkide seadmisel ja pideva parendamise hõlbustamiseks
- mistahes klientide kaebusi ja igasuguse klientide poolse tagasiside tulemusi;
- mistahes intsidente (k.a. tagasikutsumine ja tagasi võtmine), parandusmeetmeid, spetsifikatsioonist hälbivaid tulemusi ja mittevastavat materjali;
- HACCP süsteemi, toidukaitse ja autentsuse süsteemide tõhusus

- ressursinõuded.

Koosolekute protokollid tuleb dokumenteerida ja kasutada eesmärkide ülevaatamiseks. Kokkulepitud otsused ja tegevused tuleb efektiivselt asjakohastele töötajatele teada anda ja kokkulepitud tegevused tuleb ellu viia ettenähtud ajaraamides.

HACCP plaani ülevaatamine (ISO 22000 8.6; BRC 2.14, IFS 2.2.3.10)

HACCP toiduohutuse meeskond vaatab HACCP plaani ja eeltingimusprogrammid üle vähemalt kord aastas ja enne igasuguseid muutusi, mis võivad mõjutada toote ohutust. Näiteks on toodud järgnev loetelu, ehkki see pole kõikehõlmav:

- tooraine või tooraine tarnija muutus;
- koostisainete/retsepti muutus;
- töötlemistingimuste, tootmisprotsessi või -varustuse muutus;
- pakkimise, hoiustamise või tarnetingimuste muutus;
- tarbija kasutusotsarve muutus;
- uue riski tekkimine (nt teadaolev koostisosa võltsimine või muu asjakohane teadaolev teave nagu näiteks sarnase toote tagasikutsumine);
- ülevaatus pärast toodete tagasikutsumist;
- uute teadusarengute korral, mis käsitlevad koostisosade, toote või tootmisprotsessiga seonduvat infot.

Ülevaatusel tulenevad vajalikud muudatused lisatakse HACCP plaani, dokumenteeritakse täielikult ja kinnitatakse.

Kui see on asjakohane - muudatused HACCP plaanis peavad peegelduma ettevõtte toiduohutuse poliitikas ja -eesmärkides

Siseauditid (ISO 22000 9.2; BRC 3.4, IFS 5.1, 5.2)

Ettevõtte peab olema võimeline demonstreerima, et teeb kindaks toiduohutuse ohje ja Standardi nõuete efektiivse rakendamise.

- Ettevõttel peab olema plaaniliste siseauditite kava.
- Siseauditid tuleb läbi viia koolitatud, kompetentsete ja sõltumatute audiitorite poolt.
- Siseauditite programmi tuleb täies ulatuses rakendada.
- Siseauditi aruanne peab tuvastama nii vastavused kui mittevastavused ja sisaldama objektiivseid tõendeid leidude kohta
- Mittevastavuste parandusmeetmed tuleb ellu viia ja kontrollide, et need on ellu viidud
- Lisaks siseauditite kavale peab ettevõttel olema eraldi dokumenteeritud hügieeniinspeksioonide kava (1x kuus)

Tooraine tarnija ja teenuseosutaja heakskiitmine ja suutlikkuse jälgimine (ISO 22000 7.1.6; BRC 3.5, IFS 4.4.4)

Ettevõttel peab olema efektiivne süsteem tarnijate heakskiitmiseks ja jälgimiseks tagamaks, et kõik võimalikud toorainest (sh pakendamisest) tulenevad riskid toote ohutusele, ehtsusele, seaduslikkusele ja kvaliteedile oleks teadvustatud ja hallatud, siia kuulub:

- Tooraine riskihindamine
- Dokumenteeritud tarnijate heakskiitmise ja monitoorimise süsteem
- Pidev järelevalve
- Heakskiidetud tarnijate nimekiri
- Tarneahela jälgitavus
- Teenuseosutajate riskianalüüs, heakskiitmine ja tulemislikkuse hindamine
- Lepingute haldus
- Alltöövõtjate haldus

Korrigeerivad ja ennetavad tegevused (ISO 22000 8.9.3; BRC 3.7 IFS 5.11)

Ettevõtte peab suutma näidata, et toiduohutuse ja kvaliteedijuhtimise käigus tuvastatud vigadest saadud informatsiooni kasutatakse paranduste tegemiseks ja vigade kordumise vältimiseks, sh:

- Loodud korrigeerivate tegevuste protseduur
- Mittevastavusega seonduvate andmete säilitamine, sh:
 - o selge dokumentatsioon mittevastavusest;
 - o tagajärgede hinnang kompetentse isiku poolt;
 - o parandusmeetmete sisu;
 - o parandusmeetmete ajaline raamistik;
 - o parandusmeetmete eest vastutav isik;
 - o kinnitamine, et parandusmeetmeid on efektiivselt rakendatud;
- Protseuur juurpõhjuse analüüsiks jooksvate täiustuste tegemiseks ja mittevastavuste kordumise vältimiseks, kui:
 - o mittevastavuste trendianalüüs näitab vastavat tüüpi mittevastavuse esinemise olulist kasvu,
 - o mittevastavus seab ohtu toote ohutuse, seaduslikkuse või kvaliteedi.

Jälgitavuse testimine (ISO 22000 8.3; BRC 3.9.3 IFS 4.18.5)

Tuleb kontrollida oma jälgimise süsteemi kõikidel tootegruppidel, et tagada, et jälgitavust saab kindlaks määrata alates esmasest pakendamisest kuni lõpptooteni ja vastupidi (hõlmab ka massitasakaalu).

- Jälgitavuse test peab sisaldama kokkuvõtet elementide seosest;
- Jälgitavuse test toimub minimaalselt kord aastas.
- Tulemused tuleb säilitada hilisemate kontrollide läbiviimiseks.
- Jälgitavus, sh ümbertöötlus, tuleb saavutada 4 tunniga.

Toote turult kõrvaldamise ja tagasikutsumise protseduuri testimine (ISO 22000 8.9.5; BRC 3.11.3 IFS 5.9)

- Toote turult kõrvaldamise ja tagasikutsumise protseduuri tuleb vähemalt kord aastas kontrollida viisil, mis tagab selle tõhusa toimimise.
- Kontrolli tulemused tuleb säilitada ja kasutada protseduuri ülevaatamiseks ja vajalike paranduste juurutamiseks

Eemaldatud võõrkehade uurimine (ISO 22002-1 ; BRC 4.10.1.4 IFS 4.12.11)

Kui seadmed avastavad ja eraldavad võõrkehasid:

- Tuleb uurida võõrkeha päritolu kohta;
- Infot võõrkehade kohta analüüsida, et tuvastada probleeme ja kui võimalik;
- Rakendada ennetavaid meetmeid, et vähendada toote saastumist võõrkehadega.

Keskkonnaseireprogrammi ülevaatus (FSSC 22000 2.5.7; BRC 4.11.8.3 IFS 4.13.6)

Ettevõtte vaatab keskkonnaseireprogrammi üle vähemalt kord aastas ja alati, kui:

- töötlemistingimustes, protsessi sujuvuses või seadmestikus on muutused
- uued teadusliku teave arengud
- programmi suutmatus tuvastada märkimisväärset probleemi (nt reguleerivate asutuste testide positiivsed tulemused, mida kohalik programm ei näidanud)
- toote rikked (positiivsete testidega tooted)
- järjepidevad negatiivsed tulemused (nt pikaajalise negatiivsete tulemustega ala peaks oma programmi üle vaatama, et kontrollida, kas testitakse tehase õigeid osi, kas testimine toimub korrektselt, kas testid vastavad testitavatele organismidele jne)

Hädaolukordadeks valmisoleku testimine (ISO 22000 8.4.2; BRC 4.14.11 IFS 5.9.1)

Ettevõtte peab:

- reageerima tegelikele hädaolukordadele ja vahejuhtumitele, tagades
- kohaldatavate seadusjärgsete ja normatiivsete nõuete väljaselgitamise;
 - o sisemise teabevahetuse;
 - o välise teabevahetuse (nt tarnijad, kliendid, asjakohased asutused, meedia);
- rakendama tegevused hädaolukordade tagajärgede leevendamiseks, hädaolukorra või vahejuhtumi suuruse ja võimaliku mõju toiduohutusele järgi;
- perioodiliselt katsetama protseduure, kus see on teostatav;
- vaatama üle ja vajaduse korral ajakohastama dokumenteeritud teavet, pärast mis tahes vahejuhtumeid, hädaolukordi või katsetusi.

Kahjuritõrje perioodiline hindamine (ISO 22002-1 12.5 ; BRC 4.14.11 IFS 4.13.6)

Kahjuritõrje inspeksioonide tulemusi tuleb korrapäraselt hinnata ja analüüsida trende.

Inspeksioonide tulemusi tuleb analüüsida minimaalselt:

- kord aastas;

- nakatumise/leviku korral.

Analüüs peab hõlmama püütud kahjuritite hulga analüüsi lõksudest, et tuvastada probleemseid alasid. Analüüsi tuleb kasutada kahjuritõrje meetmete parendamiseks

Toodete (laboratoorne) kontrollimine (ISO 22000 9.1.2; BRC 5.6 IFS 5.6)

Ettevõtte viib läbi või tellib allhanke korras kriitilise tähtsusega analüüsid, mis kinnitavad toote ohutuse, seaduslikkuse ja kvaliteedi, kasutades asjakohaseid meetodeid, rajatisi ja standardeid, sh:

- Analüüsiplaani koostamine, arvestades riske ja sihtkoha nõudeid;
- Analüüsitulemuste ülevaatus ja parendustegevused;
- Süsteemi rakendamine säilivusaja verifitseerimiseks

Täiendava huvi korral tutvuge ka Procept Consult OÜ sügisperioodil toimuvate koolitustega veebilehel <https://proceptconsult.ee/2020-sugisperioodi-koolitused/>